

ಭಾರತೀಯರ ಹಬ್ಬ-ಹರಿದಿನಗಳು

ರಥಸಪ್ತಮಿ

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ರಂಗಪ್ರಿಯ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಃ

ಪ್ರಕಾಶಕರು:

ಭಾರತ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಕಾಶನ

ನಂ. 37/8, G4, ಲೀಸಾ ಅಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ಸ್,

4ನೇ ಕ್ರಾಸ್, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು - 27.

ದೂರವಾಣಿ: 2227 8231, Mob: 9448078231, 9591470345

Email : bsp1lg@gmail.com; web; www.bharathasamskruthi.com

Title : **RATHASAPTAMI – Under Bharatiyara Habba Haridinagalu-** A collection of festivals of India, written by Sri Sri Rangapriya Sri Sri: and published by Bharatha Samskruthi Prakashana, Bangalore.

Under the guidance of His Holiness Sri Sri Rangapriya Swamiji

ಶ್ರೀರಂಗ ಮಹಾಗುರುಗಳ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ
ಈ ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

E-Edition : November 2015

pages : 24 + 2

Price: Rs. 15-00

© with publisher

Published by :

Bharatha Samskruthi Prakashana

No. 37/8 G4, Leesa Apartment, 4th Cross,

Lalbagh Road, Bangalore - 27,

Phone: 22278231, 26765381, Mobile: 9448078231, 9591470345

URL: www.bharathasamskruthi.com, email: bsp1lg@gmail.com

Copies available at :

Bharatha Darshana,

No. 163, Manjunatha Road, 2nd block,

Thyagaraja Nagar,

Bangalore - 560 028 Ph : 26765381

Printed by :

Laser Line Graphics

Bangalore - 560 027 Ph: 22278231

ರಥಸಪ್ತಮೀ

ಸನಾತನ ಆರ್ಯಭಾರತೀಯರು ಆಚರಿಸುವ ಹಬ್ಬ- ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಮುಖ್ಯವಾದ ಒಂದು ಪರ್ವ ರಥಸಪ್ತಮೀ. ಮಾಘಮಾಸದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಸಪ್ತಮೀತಿಥಿಯಂದು ಇದು ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಶೈವ ವೈಷ್ಣವ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ವೈದಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಜನರೂ ಇದನ್ನು ಭಕ್ತಿ-ಶ್ರದ್ಧೆಗಳಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಈ ಹಬ್ಬದ ಆರಾಧ್ಯದೇವತೆಯಾದ ಸೂರ್ಯ. ಆತನು ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದವರ ಪೂಜೆಗೂ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದಾನೆ. 'ಸೌರ' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಭಕ್ತಿ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನೇ ಪರಾದೇವತೆ. 'ಪಂಚಾಯತನ' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಒಂದು ಪೂಜಾಕಲ್ಪದಲ್ಲಿಯೂ ಸೂರ್ಯನು ಆರಾಧ್ಯದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಇದಲ್ಲದೇ ಸೂರ್ಯಬಿಂಬವು ಹರಿಹರರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸಾಲಗ್ರಾಮ, ಶಿವಲಿಂಗಗಳಂತೆ ಪೂಜಾಮಾಧ್ಯಮ (Medium) ವಾಗಿದೆ.

ಧೈಯಸ್ಥದಾ ಸವಿತೃಮಂಡಲಮಧ್ಯವರ್ತೀ ನಾರಾಯಣಸ್ವರಸಿಜಾಸನಸನ್ನಿವಿಷ್ಟಃ |
ಅರ್ಕಮಂಡಲಮಧ್ಯಸ್ಥಂ ಸೂರ್ಯಕೋಟಿಸಮಪ್ರಭಂ |
ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಸೇವ್ಯಪಾದಾಬ್ಜಂ ನೌಮಿ ಬ್ರಹ್ಮ ರಮಾಸಖಮ್ ||

ಎಂಬ ಧ್ಯಾನಶ್ಲೋಕಗಳು ಹೇಳುವಂತೆ ನಾರಾಯಣನು ಸೂರ್ಯಮಂಡಲಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. 'ಸೂರ್ಯ ನಾರಾಯಣ' ಎಂಬ ಹೆಸರೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. 'ಗಾಯತ್ರಾರ್ಕಗ್ನಿಗೋಚರಃ ಶಂಭುಃ' ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕವು ಸೂರ್ಯ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮೂರ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಯ ಏಷೋಽನ್ತರಾದಿತ್ಯೇ ಹಿರಣ್ಮಯಃ ಪುರುಷಃ,
ಸ ಯಶ್ಚಾಯಂ ಪುರುಷೇ ಯಶ್ಚಾಸಾವಾದಿತ್ಯೇ |

ಇತ್ಯಾದಿ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಆದಿತ್ಯ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಉಪಾಸನೆಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಾರುತ್ತವೆ. ತ್ರಿಕಾಲಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯಲ್ಲಿ ಜಪಿಸಲ್ಪಡುವ ಗಾಯತ್ರೀ ಮಂತ್ರವು ಸವಿತೃದೇವತಾಕವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಉಪಾಸ್ಯದೇವತೆಯೂ ಉಪಾಸನಾದ್ವಾರದೇವತೆಯೂ ಆಗಿ ಸರ್ವಪ್ರಿಯ ದೇವತೆಯಾಗಿರುವ ಸೂರ್ಯದೇವರನ್ನು ಕುರಿತ ಹಬ್ಬವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಎಲ್ಲ ಆಸ್ತಿಕರಿಂದಲೂ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುವುದು ಸಹಜವೇ ಆಗಿದೆ.

ಪರ್ವದ ನಾಮಧೇಯಗಳು

'ರಥಸಪ್ತಮೀ' ಮತ್ತು 'ಅಚಲಾ ಸಪ್ತಮೀ' ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಇದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

'ಸೂರ್ಯಗೃಹಣತುಲ್ಯಾ ತು ಶುಕ್ಲಾ ಮಾಘಸ್ಯ ಸಪ್ತಮೀ' |
ಅಚಲಾ ಸಪ್ತಮೀ ದುರ್ಗಾ ಶಿವರಾತಿರ್ಮಹಾಭರಃ ||

"ರಥಸಪ್ತಮೀ" ಎಂಬ ಹೆಸರಿಗೆ ಕಾರಣ ಈ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸಪ್ತಮೀತಿಥಿಯಂದು 'ರಥವರ' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಸೂರ್ಯನು ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಡುವುದು. "ಏವಂ ವಿಧಂ ರಥವರಂ ರಥವಾಜಿಯುಕ್ತಂ" ಎಂದು ಒಂದು ವಿವರಣೆಯಿದೆ. (ಧರ್ಮದೀಪಿಕಾ-ಧರ್ಮಸಿಂಧುವ್ಯಾಖ್ಯಾ) ಆದರೆ ಅದೇ ಶ್ಲೋಕದ ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ "ಹೈಮಂ ಚ ಹೈಮ ಶತದೀಧೀತಿನಾ ಸಮೇತಂ" ಎಂದು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕರೆದಿರುವುದರಿಂದ ರಥವರಶಬ್ದವು ಸೂರ್ಯನ ರಥಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಸೂರ್ಯನಿಗಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಸೂರ್ಯರಥದ ಉತ್ತರಗತಿಯ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ದೇವರನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ಸಪ್ತಮೀತಿಥಿ ಎಂದು ರಥಸಪ್ತಮೀ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಿವರಣೆ ನೀಡುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಉಚಿತವಾಗಿದೆ. ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾಯಣದಲ್ಲಿ ರಥೋತ್ಸವಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಸಪ್ತಮೀತಿಥಿದಿವಸವಾದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು 'ರಥಸಪ್ತಮೀ' ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಉಚಿತವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ರಂಗಗುರುದೇವರ ರಥಸಪ್ತಮೀ ಸಂದೇಶದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರುವ ವಿವರಣೆ ಈ ಕೊನೆಯದು.

ಇದು 'ಅಚಲಾಸಪ್ತಮೀ' ಎಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆಯಲು ಕಾರಣ 'ಅಕ್ಷಯ ತೃತೀಯೆಯು' ಅಕ್ಷಯವಾದ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಈ ಪವಿತ್ರವಾದ

ಸಪ್ತಮಿಯು ಅಚಲ (ಸ್ಥಿರ) ವಾದ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವುದೇ ಆಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಒಂದು ವಿವರಣೆ. ಬೇರೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ಚಾಲನೆಮಾಡಲ್ಪಡದೇ ಇರುವ ತೀರ್ಥಜಲದಲ್ಲಿ ಅರುಣೋದಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಪ್ತಮಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಇದು 'ಅಚಲಾ ಸಪ್ತಮೀ' ಎನಿಸಿತು. ಎಂದು ಕೆಲವರು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ವಿವರಣೆ ಹೆಚ್ಚು ಉಚಿತವಾಗಿದೆ.

ಆಚರಣೆಯ ದಿನ ಮತ್ತು ಸಮಯ

ಮಾಘಮಾಸದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಸಪ್ತಮಿಯಂದು ಈ ಪರ್ವವು ಆಚರಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು ಎಂಬುದು ವಿಧಿ. ಇದರ ಬಗೆಗೆ ಕೆಲವು ವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂದು ಸಪ್ತಮಿಯು ಯಾವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿರಬೇಕು? ಎಂದರೆ ಅರುಣೋದಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಮಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇರಬೇಕು. ಸ್ನಾನವನ್ನು ಆಗಲೇ ಮಾಡಬೇಕು.

'ಅರುಣೋದಯವೇಳಾಯಂ ತಸ್ಯಾಂ ಸ್ನಾನಂ ಮಹಾಫಲಂ' (ವಿಷ್ಣುಸ್ಮೃತಿ)

ಅರುಣೋದಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಮೀತಿಥಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಇದ್ದರೆ ಆಗ ಎಂದು ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು? ಎಂದರೆ ಹಿಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಅಚಲಾಸಪ್ತಮಿಯಂದು ಹಿಂದಿನ ತಿಥಿಯೊಡನೆ ಸೇರಿದ ತಿಥಿಯು ವ್ರತಕ್ಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಅಚಲಾ ಸಪ್ತಮಿ ದುರ್ಗಾ ಶಿವರಾತ್ರಿರ್ಮಹಾಭರತಃ |

ದ್ವಾದಶೀ ವತ್ಸ ಪೂಜಾಯಾಂ ಸುಖದಾ ಪ್ರಾಗ್ಗುತಾ ಸದಾ ||

ಮಾರನೆಯ ದಿವಸ ತಿಥಿಕ್ಷಯದ ಕಾರಣ ಅರುಣೋದಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಸಪ್ತಮಿಯು ಮುಗಿದು ಹೋಗುವ ಸಂದರ್ಭವಿದ್ದರೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಷಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಮಿಯ ಕ್ಷಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿಸಿ ಅರುಣೋದಯದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು.

ರಥಸಪ್ತಮಿಯು ಮನ್ವಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅಂದು ಮನ್ವಾದಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದವರು ಮಾಡಬೇಕು. ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಂತೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕೇ ಅಥವಾ ಪೂರ್ವಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕೇ? ಎಂದರೆ ಇದು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬರುವ

ಶ್ರಾದ್ಧವಾದ್ದರಿಂದ ಇದರ ಶ್ರಾದ್ಧ ತರ್ಪಣಾದಿಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವಾಹ್ನದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಾಘಮಾಸವು ಮಲಮಾಸವಾಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ಆಗ ಈ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಯಾವಾಗ ಮಾಡಬೇಕು? ಆ ಮಲಮಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕೇ ಅಥವಾ ಶುದ್ಧಮಾಸದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಬೇಕೇ? ಎಂದರೆ ಎರಡುಮಾಸಗಳಲ್ಲೂ ಆಚರಿಸಬೇಕು.

ಮನ್ವಾದಿಕಂ ಪೈತ್ಯಕಂ ಚ ಕುರ್ಯಾನ್ಮಾಸದ್ವಯೇಽಪಿ ಚ | (ಸ್ಮೃತಿಚಂದ್ರಿಕಾ)

ರಥಸಪ್ತಮಿಯ ಆಚರಣೆಯು ನಿತ್ಯವೇ? ಅಥವಾ ಕಾಮ್ಯವೇ?

ಎಂದರೆ ಎರಡೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ನಿತ್ಯ, ಅವಶ್ಯ ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ವಿಷ್ಣುಸ್ಮೃತಿಯು ಹೇಳುವುದರಿಂದ ನಿಷ್ಕಾಮವಾಗಿ ಆಚರಿಸಿದರೆ ನಿತ್ಯವ್ರತವಾಗುತ್ತದೆ. (ಮಕರಸ್ಥೇ ರವೌ ಯೋ ಹಿ ನ ಸ್ನಾತ್ಯಭ್ಯುದಿತೇ ರವೌ (ತ್ರಿಸ್ಥಲೀಸೇತು) ಆರೋಗ್ಯ, ಐಶ್ವರ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾಮನೆಯೊಡನೆ ಆಚರಿಸಿದರೆ ಕಾಮ್ಯವ್ರತವಾಗುತ್ತದೆ.

ರಥಸಪ್ತಮೀ ವ್ರತಾಚರಣೆಯ ಮಹತ್ವ

ರಥಸಪ್ತಮಿಯಂದು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದರೆ ಅಕ್ಷಯ ಫಲ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇಡೀ ಮಾಘಮಾಸವೇ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಶ್ರದ್ಧಾ ಭಕ್ತಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಕರ್ಮದ ಮರ್ಮವನ್ನರಿತು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಹೀಗಾದರೆ ತಾನೇ ಆ ಸ್ನಾನವು ವೀರ್ಯವತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

'ಯದೇವ ವಿದ್ಯಯಾ ಕರೋತಿ ತದೇವ ವೀರ್ಯವತ್ತರಂ ಭವತಿ'.

'ಬಲವಂತ ಮಾಘಸ್ನಾನ'ದಿಂದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಫಲ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಉಷಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವವನು ತನ್ನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ತಂದೆ ಮತ್ತು ತಾಯಿಯ ಕುಲಗಳಲ್ಲಿ ಏಳುತಲೆಮಾರುಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ. "ಉದ್ಧೃತ್ಯ ಸಪ್ತ ಪುರುಷಾನ್ ಪಿತೃಮಾತೃವಂಶ್ಯಾನ್ ಸ್ವರ್ಗಂ ಪ್ರಯಾತ್ಯಮರದೇಹಧರೋ ನರೋಽಸೌ" ಇಡೀ ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗದಿದ್ದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ರಥಸಪ್ತಮಿ ಮತ್ತು ಮಾಘೀ ಮೂರುದಿನಗಳಲ್ಲಾದರೂ ಪ್ರಾತಃಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕು ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ.

ಅಸ್ಮಿನ್ ಯೋಗೇ ತ್ವಶಕ್ತೋಽಪಿ ಸ್ವಾಯಾದಪಿ ದಿನತ್ರಯಮ್ (ಪಾದ್ಯ)

ಮಾಘಮಾಸದ ಸಪ್ತಮಿಯು ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದುದು. ಅಂದು ಅರುಣೋದಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮಹಾಫಲ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ತೀರ್ಥರಾಜವಾದ ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರಂತೂ ಕೋಟಿಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣಪುಣ್ಯಕಾಲದ ಆಚರಣೆಗಳ ಸಮಾನ. ಸಪ್ತಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳು ಪರಿಹಾರ ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ತ್ರಿಕರಣಗಳ ಪಾಪಗಳೂ ತಿಳಿದೋ ತಿಳಿಯದೆಯೋ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳೂ ಎಲ್ಲವೂ ತೊಲಗಿಹೋಗುತ್ತವೆ. ದುಷ್ಟವಾದ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯದ ದುಃಖವು ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲೇ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಘೋಷಣೆಮಾಡುತ್ತವೆ.

“ತಸ್ಯಾಂ ಸ್ನಾನಂ ಮಹಾಫಲಮ್”

“ಪ್ರಯಾಗೇ ಯದಿ ಲಭ್ಯೇತ ಕೋಟಿಸೂರ್ಯಗ್ರಹೈಸ್ಸಮಾ”

“ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣತುಲ್ಯಾ ತು ಶುಕ್ಲಾ ಮಾಘಸ್ಯ ಸಪ್ತಮೀ”

“ಕುರ್ಯಾತ್ ಸ್ನಾನಾರ್ಘ್ಯಾದಾಭ್ಯಾಂ ಆಯುರಾರೋಗ್ಯಸಂಪದಃ”

“ತನ್ಮೇ ರೋಗಂ ಚ ಶೋಕಂ ಚ ಮಾಕರೀ ಹನ್ತು ಸಪ್ತಮೀ

ಏತಜ್ಜನ್ಮಕೃತಂ ಪಾಪಂ ಯಚ್ಚ ಜನ್ಮಾಂತರಾರ್ಜಿತಂ

ಮನೋವಾಕ್ಯಾಯಜಂ ಯಚ್ಚ ಜ್ಞಾತಾಜ್ಞಾತೇ ಚ ಯೇ ಪುನಃ

ಕೇಶವಾದಿತ್ಯಮಾಲೋಕ್ಯ ಕ್ಷಣಾನ್ವಿಷ್ಯಲ್ಮಷೋ ಭವೇತ್”

ಸುವರ್ಣದ ಸೂರ್ಯದೇವರ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಅಶ್ವಸಮೇತವಾದ ರಥದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಅಂದು ದಾನಮಾಡುವವನು ಅಖಂಡ ಭೂಮಂಡಲದ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

‘ಏವಂ ವಿಧಂ ರಥವರಂ ರಥವಾಜಿಯುಕ್ತಂ ಹೈಮಂ ಚ ಹೇಮಶತದೀಧಿನಾ ಸಮೇತಂ | ದದ್ಯಾಚ್ಚ ಮಾಘಸಿತಸಪ್ತಮಿವಾಸರೇ ಯಃ ಸೋಽಸಂಗಚಕ್ರಗತಿರೇವ ಮಹೀಂ ಭುನಕ್ತಿ ||

ಆಚರಣಾ ವಿಧಾನ

ರಥಸಪ್ತಮಿಯಂದು ಅರುಣೋದಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮಂತ್ರಜಪ ಮತ್ತು ದೇವತಾರಾಧನೆಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಎಲ್ಲ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಾಗಲಿ

ಪುಷ್ಕರಾದಿ ಪುಣ್ಯಸರೋವರಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ಗಂಗಾದಿ ಮಹಾನದಿಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ಅಂದು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವಗಾಹನಸ್ನಾನ (ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಳುಗಿ ಮಾಡುವ ಸ್ನಾನ)ವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ತುಂಬಾ ಪ್ರಶಸ್ತ. ಅಂದು ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಡಬೇಕಾದ ದೇವತೆ ಸೂರ್ಯದೇವರು ಅಥವಾ ಸೂರ್ಯ ಮಂಡಲಾಂತರ್ವರ್ತಿಯಾದ ನಾರಾಯಣ ಅಥವಾ ಶಿವ. ಪರ್ವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ವಿಧಿಗಳೂ ಸೂರ್ಯದೇವತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವೇ ಆಗಿವೆ. ಪರ್ವದ ಆಚರಣೆಗೆ ಸೇರಿದ ವಿಶೇಷವಾದ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಬಹುದು:-

ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಅಂದರೆ ಷಷ್ಠೀತಿಥಿಯಂದು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಏಕಭುಕ್ತ(ಒಪ್ಪತ್ತು ಊಟ)ದ ನಿಯಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿ ರಥಸಪ್ತಮಿಯ ವ್ರತವನ್ನು ಸಪ್ತಮಿಯಂದು ಆಚರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಭವಿಷ್ಯಪುರಾಣವು ಹೇಳುತ್ತದೆ. “ಸ್ನಾತ್ವಾ ಷಷ್ಠ್ಯಾಮೇಕಭುಕ್ತಂ ಸಪ್ತಮ್ಯಾಂ ನಿಶ್ಚಲಂ ಜಲಂ.”

ಪುಣ್ಯಸ್ನಾನಮಾಡುವ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದ ಪ್ರಾಕೃತ ಜನರು ಆ ನೀರನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ತಾನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅವಗಾಹನಮಾಡಬೇಕು. ನೀರನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಬರೀ ಕೈಯಿಂದ ಅಲ್ಲಾಡಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಕಬ್ಬಿನ ಜಲ್ಲೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ ಅನಂತರ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದು ಶ್ರೇಷ್ಠ. ತಲೆಯಮೇಲೆ ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ ಅಥವಾ ಸೋರೆಬುರುಡೆಯ ದೀಪಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆ ಬತ್ತಿಗಳಿಂದ ಹತ್ತಿಸಿದ ದೀಪವನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಮತ್ತು ಏಳು ಎಕ್ಕದ ಎಲೆಗಳನ್ನೂ ಏಳು ಎಲಚೀ ಎಲೆಗಳನ್ನೂ ತಲೆ ಮತ್ತು ತೋಳುಗಳ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾವಧಾನವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯದೇವರನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಅವರ ರೂಪಾಂತರವಾಗಿರುವ ವರುಣದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು.

“ನ ಕೇನ ಚಾಲ್ಯತೇ ಯಾವತ್ ತಾವತ್ಸಾನಂ ಸಮಾಚರೇತ್ |”

“ಇಕ್ಷುದಂಡೇನ ಜಲಂ ಚಾಲಯಿತ್ವಾ ಸಪ್ತಾರ್ಕಪತ್ರಾಣಿ ಬದರೀಪತ್ರಾಣಿ ಚ ಶಿರಸಿ ನಿಧಾಯ ಪೂರ್ವೋಕ್ತೈಃ ಮಂತ್ರೈಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ”

“ಸೌವರ್ಣೇ ರಾಜತೇ ಪಾತ್ರೇ ಭಕ್ತಾಲಾಬುಮಯೇಽಥವಾ

ತೈಲೇನ ವರ್ತಿದಾರ್ತವ್ಯಾ ಮಹಾರಜನರಂಜಿತಾ”

“ಸಮಾಹಿತಮನಾಭೂತ್ವಾ ಧೃತ್ವಾ ಶಿರಸಿ ದೀಪಕಂ |

ಭಾಸ್ಕರಂ ಹೃದಯೇ ಧ್ಯಾತ್ವಾ ಇಮಂ ಮಂತ್ರಮುದೀರಯೇತ್” ||

ವರುಣದೇವರನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಮಾಡಬೇಕು.

“ನಮಸ್ತೇ ರುದ್ರರೂಪಾಯ ರಸಾನಾಂ ಪತಯೇ ನಮಃ |
ವರುಣಾಯ ನಮಸ್ತೇಸ್ತು ಹರಿವಾಸ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ||”

ಹೀಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ದೇವರನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ ದೇವರಿಗೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತರ್ಪಣವನ್ನಿತ್ತು ದೀಪ(ಜ್ಯೋತಿ)ವನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿಡಬೇಕು.

“ಸಪ್ತಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಯಾವ ಯಾವ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೋ ಆ ರೋಗಗಳನ್ನೂ ಶೋಕವನ್ನೂ ಈ ಮಕರಮಾಸದ ಸಪ್ತಮಿಯ ಅಧಿದೇವತೆಯು ಧ್ವಂಸಮಾಡಲಿ. ನಾನು ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಿದ ಪಾಪ, ಜನ್ಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಪಾಪ, ಮನಸ್ಸು, ಮಾತು ಮತ್ತು ದೇಹಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಪಾಪ, ತಿಳಿದುಮಾಡಿದ ಪಾಪ, ತಿಳಿಯದೇಮಾಡಿದ ಪಾಪ ಎಂಬೀ ಸಪ್ತವಿಧ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಸಪ್ತಾಶ್ವ(ಸೂರ್ಯ)ದೇವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಈ ಸಪ್ತಮಿಯು ತೊಲಗಿಸಲಿ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಬೇಕು:

“ಯದ್ವಜ್ರನ್ಯಕೃತಂ ಪಾಪಂ ಮಯಾ ಸಪ್ತಸು ಜನ್ಮಸು |
ತನ್ಮೇ ರೋಗಂ ಚ ಶೋಕಂ ಚ ಮಾಕರೀ ಹನ್ತು ಸಪ್ತಮೀ |
ಯದ್ವಜ್ರನ್ಯಕೃತಂ ಪಾಪಂ ಯಚ್ಚ ಜನ್ಮಾಂತರಾರ್ಜಿತಂ |
ಮನೋವಾಕ್ಯಾಯುಜಂ ಯಚ್ಚ ಜ್ಞಾತಾಜ್ಞಾತೇ ಚ ಯೇ ಪುನಃ |
ಇತಿ ಸಪ್ತವಿಧಂ ಪಾಪಂ ಸ್ನಾನಾನ್ಮೇ ಸಪ್ತಸಪ್ತಿಕೇ |
ಸಪ್ತವ್ಯಾಧಿಸಮಾಯುಕ್ತಂ ಹರ ಮಾಕರಿ ಸಪ್ತಮಿ”
ಏತನ್ಮಂತ್ರತ್ರಯಂ ಜಪ್ತಾ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಪಾದೋದಕೇ ನರಃ |
ಕೇಶವಾದಿತ್ಯಮಾಲೋಕ್ಯ ಕ್ಷಣಾನ್ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷೋ ಭವೇತ್ |

ಎಕ್ಕದ ಎಲೆಗಳು, ಎಲಚಿಯ ಎಲೆಗಳು, ದೂವೆ, ಅಕ್ಷತೆ, ಚಂದನ ಇವುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಅಷ್ಟಾಂಗವಿಧಿಯಿಂದ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ರಥಸಪ್ತಮೀ ಪರ್ವವನ್ನೂ ಸ್ತುತಿಸಬೇಕು.

“ಸಪ್ತಾಶ್ವಗಳಿಂದ ವಹಿಸಲ್ಪಡುವ ದೇವರೇ! ಸಪ್ತಲೋಕಗಳಿಗೂ ಪ್ರದೀಪವಾಗಿರುವ ಸ್ವಾಮಿಯೇ! ಸಪ್ತಮೀಸಹಿತನಾಗಿ ಈ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು ದಿವಾಕರನೇ”

“ಸರ್ವಲೋಕಗಳ ತಾಯಿ, ಸಪ್ತಾಶ್ವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಸಪ್ತವ್ಯಾಹೃತಿಯುಕ್ತಾಗಿರುವ ಸಪ್ತಮಿಯೇ, ಸೂರ್ಯಮಂಡಲರೂಪಿನಿಯೇ

ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು” ಎಂದು ಸೂರ್ಯದೇವರಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯವಿತ್ತು ರಥಸಪ್ತಮೀ ದೇವಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು.

“ಸಪ್ತಸಪ್ತವಹ ಪ್ರೀತ ಸಪ್ತಲೋಕ ಪ್ರದೀಪನ |
ಸಪ್ತಮೀಸಹಿತೋ ದೇವ ಗೃಹಾಣಾರ್ಘ್ಯಂ ದಿವಾಕರ ||
“ಜನನೀ ಸರ್ವಲೋಕಾನಾಂ ಸಪ್ತಮೀ ಸಪ್ತಸಪ್ತಿಕೇ |
ಸಪ್ತವ್ಯಾಹೃತಿಕೇ ದೇವಿ ನಮಸ್ತೇ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲೇ”

ಸೂರ್ಯದೇವರ ಅಶ್ವಗಳು ಏಳು. ಲೋಕಗಳು ಏಳು. ಭೂಗೋಳದಲ್ಲಿರುವ ದ್ವೀಪಗಳು ಏಳು. ಏಳು ಎಕ್ಕದಎಲೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈ ಏಳನೆಯ ತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು.

ಸಪ್ತಾಶ್ವಸಪ್ತಲೋಕಾಶ್ವ ಸಪ್ತದ್ವೀಪಾ ವಸುಂಧರಾ |
ಸಪ್ತಾರ್ಕಪರ್ಣಾನ್ಯಾದಾಯ ಸಪ್ತಮ್ಯಾಂ ಸ್ನಾನಮಾಚರೇತ್ ”

ಎಂದು ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡುವುದೂ ಉಂಟು.

ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದ ಚಂದನದಿಂದ ಕರ್ಣಿಕಾಸಹಿತವಾದ ಅಷ್ಟದಳ ಪದ್ಮವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ಅದರ ಪೂರ್ವಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣವಾಗಿ ರವಿ, ಭಾನು, ವಿವಸ್ವಂತ, ಭಾಸ್ಕರ, ಸವಿತ್ರ, ಅರ್ಕ, ಸಹಸ್ರಕಿರಣ ಮತ್ತು ಸರ್ವಾತ್ಮಕ ಎಂಬ ನಾಮಧೇಯಗಳಿಂದ ಸೂರ್ಯದೇವರನ್ನೂ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಣವಸಹಿತವಾದ ಸಪತ್ನೀಕಶಿವನನ್ನೂ ಬರೆದು ಆವಾಹಿಸಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

ಸುವರ್ಣಸೂರ್ಯವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಎಳ್ಳಿನ ಹಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಎರೆಯಪ್ಪಗಳಿಂದ ಆರಾಧಿಸಬೇಕು. ತಾಮ್ರಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೆ ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪ ಬೆಲ್ಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಎಳ್ಳಿನ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಇರಿಸಬೇಕು. ಚೆನ್ನದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಅಥವಾ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೆ ಎಳ್ಳಿನ ಹಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಣಾಭರಣವನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿರಿಸಬೇಕು. ಕೆಂಪುವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದಲೂ ಧೂಪಗಳಿಂದಲೂ ಅರ್ಚಿಸಬೇಕು.

“ಚಂದನೇನ ಲಿಖೀತ್ವದ್ವಂ ಅಷ್ಟಪತ್ರಂ ಸಕರ್ಣಿಕಂ |
ಮಧ್ಯೇ ಶಿವಂ ಸಪತ್ನೀಕಂ ಪ್ರಣವೇನ ಚ ಸಂಯುತಂ |
ಪೂರ್ವಾದಿಲೇಪು ರವಿ ಭಾನು ವಿವಸ್ವದ್ಭಾಸ್ಕರ ಸವಿತ್ರರ್ಕ,
ಸಹಸ್ರಕಿರಣಸರ್ವಾತ್ಮಕಾನ್ ಸಂಪೂಜ್ಯ”

“ತಿಲಪಿಷ್ಟಮಯಾಪೂಪೈಃ ಹೈಮಂ ಸೂರ್ಯಂ ಸಂಪೂಜ್ಯ ವಿಪ್ರಾಯ ದದ್ಯಾತ್”

“ತಾಮ್ರಪಾತ್ರೇ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಮೃನ್ಮಯೇವಾಥ ಭಕ್ತಮಾನ್ |

ಸಾಫಲಯೇತ್ತಿಲಪಿಷ್ಟಂ ಚ ಸಘೃತಂ ಸಗುಡಂ ತಥಾ ||

ಕಾಂಚನಂ ತಾಲಕಂ ಕೃತ್ವಾ ಅಶಕ್ತಿಸ್ತಿಲಪಿಷ್ಟಜಂ |

ಸಂಭಾದ್ಯ ರಕ್ತವಸ್ತ್ರೇಣ ಪುಷ್ಪೈರ್ಧೂಪೈರಥಾರ್ಚಯೇತ್ ||”

ಹೀಗೆ ಆರಾಧಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಆ ಸುವರ್ಣಸೂರ್ಯವಿಗ್ರಹವನ್ನೂ, ಕರ್ಣಾಭರಣವನ್ನೂ, ಬೆಲ್ಲ, ತುಪ್ಪ, ಸೇರಿಸಿದ ಎಳ್ಳುಹಿಟ್ಟಿನ ಉಂಡೆಗಳನ್ನೂ ಸತ್ಪಾತ್ರರಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು.

ಆದಿತ್ಯನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದಲೂ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ಫಲದಿಂದಲೂ ದುರ್ಭಾಗ್ಯವನ್ನೂ ದುಃಖವನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸಲು ಈ ಕರ್ಣಾಭರಣವನ್ನು ದಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

“ಆದಿತ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದೇನ ಪ್ರಾತಃಸ್ನಾನಫಲೇನ ಚ |

ದುಷ್ಪದೌರ್ಭಾಗ್ಯದುಃಖಫಲಂ ಮಯಾ ದತ್ತಂ ತು ತಾಲಕಂ”

ಎಂದು ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡುತ್ತಾ ಕರ್ಣಾಭರಣವನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು.

ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನನ್ನು ಸುವರ್ಣವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಗದಿದ್ದರೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅವನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನು ಪೂಜಿಸಬಹುದು. ಎರಡೂ ರೀತಿಗಳಲ್ಲೂ ಆರಾಧಿಸಬಹುದು. ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಸಾವಿತ್ರಾಷ್ಟಾಕ್ಷರಮಹಾಮಂತ್ರ, ಸೂರ್ಯಗಾಯತ್ರಿ, ಯಜುರ್ವೇದದ ಅರುಣಮಂತ್ರ, ಋಗ್ವೇದದ ಮಹಾಸೌರಮಂತ್ರ, ಸೌರಸಾಮಗಳು, ಆದಿತ್ಯಹೃದಯ ಮುಂತಾದುವುಗಳ ಜಪ ಪಾರಾಯಣಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಪ್ರಶಸ್ತ. ಈ ಪೂಜೆಯು ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ದೇವಾಲಯದಿಂದ ಅಂದು ಬಿಜಯಮಾಡಿಸುವ ಭಗವದ್ವಿಗ್ರಹದ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲೋತ್ಸವವನ್ನು ಅಥವಾ ರಥೋತ್ಸವವನ್ನು ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡುವುದೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವೇ. ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯಂದು ಪರಿಕರಸಹಿತವಾದ ಎಳ್ಳನ್ನು ಬೀರುವಂತೆಯೇ ರಥಸಪ್ತಮಿಯಂದೂ ಶಾಂತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಎಳ್ಳನ್ನು ಬೀರುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತೇವೆ.

ಸಂಪ್ರದಾಯ ವಿಧಿ-ನಿಷೇಧಗಳು (ಪ್ರಶೋತ್ತರ ರೂಪದಲ್ಲಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 1:- ಅಂದಿನ ಆರಾಧ್ಯದೇವತೆಯಾಗಿರುವ ಸೂರ್ಯನ ವಿಷಯವಾಗಿಯೇ ಮೊದಲು ಪ್ರಶ್ನೆ ಏಳುತ್ತದೆ. ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಏಕೆ ಪೂಜಿಸಬೇಕು? ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಅದು ಒಂದು ಭೌತಿಕವಾದ ವಸ್ತು; ಹೀಲಿಯಂ ಎಂಬ ಅನಿಲವನ್ನು ಅತಿದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿ ಅದರಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಪರಮಮಹಾಗೋಳಕ. ಅದರ ಆರಾಧನೆಯಿಂದ ಏನು ಲಾಭ?

ಉತ್ತರ:- “ಸೂರ್ಯನಿಂದ ನಮಗೆ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಲಾಭ ವರ್ಣನಾತೀತ ವಾದುದು. ಸೂರ್ಯನಿಲ್ಲದೆ ಯಾವ ಜೀವಿಗೂ ಬೆಳಕಿಲ್ಲ, ಚೈತನ್ಯವಿಲ್ಲ, ಆಹಾರವಿಲ್ಲ, ಗಿಡಮರಗಳೂ ತಮ್ಮ ಆಹಾರವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಕಾಶದ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ತಾನೇ! ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವ ಗೊಬೆಯಂಥಾ ಪ್ರಾಣಿಯ ಬದುಕಿಗೂ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಕಾಶವು ಬೇಕೇ ಬೇಕು. ಸೂರ್ಯನು ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಿಯಾಮಕ, ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ನಿಯಾಮಕ, ನಮ್ಮ ಹುಟ್ಟು, ಇರವು, ಸಾವು ಎಲ್ಲವೂ ಸೂರ್ಯನನ್ನವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಸೂರ್ಯನಿಲ್ಲದೆ ಜೀವನವನ್ನು ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ‘No sun, no life’.

ಇಷ್ಟಲ್ಲದೇ ಸೂರ್ಯನು ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದ ವಸ್ತು. ಅವನಿಗೆ ಸಮನಾದ ಮತ್ತು ಅವನಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ವಸ್ತು ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಮಗೆ ಬೇಸರವನ್ನು ತರದೇ ದಿನದಿನವೂ ಹೊಸಬನಂತೆಯೇ ಕಂಡುಬರುವ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವಪದಾರ್ಥ. “ನವೋ ನವೋ ಭವತಿ ಜಾಯಮಾನಃ”. ಚಿರಪುರಾತನವಾಗಿದ್ದರೂ ನಿತ್ಯನೂತನವೇ ಆಗಿರುವ ರಮಣೀಯತೆಯ ನಿಧಿ, ಅಂತೆಯೇ ಭೀಕರತೇಜೋನಿಧಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಎಂಥಾ ರುದ್ರಸೌಂದರ್ಯ! ಎಂದು ಕವಿಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡಿರುವ ಸೂರ್ಯ. ಇಂಥಾ ಜೀವನಾಧಾರವೂ ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಆಗರವೂ ಆಗಿರುವ ವಸ್ತುವನ್ನು ದೇವರೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಪೂಜಿಸತೊಡಗಿದರು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು. ಇದಕ್ಕೆ ಭಾವುಕತೆಯೇ ಕಾರಣ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭಾರತೀಯರು ಮತ್ತು ಮೆಕ್ಸಿಕೋ ಪೆರುದೇಶಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಅಜೆಟೆಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಇಂಕಾ ಜನಾಂಗದವರು ಈ

ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸೂರ್ಯಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಭಾರತೀಯರ ಒಂದು ವಲಸೆಯ ತಂಡವೇ ಅಮೇರಿಕಾ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೆಲೆಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಈ ಸೂರ್ಯಪೂಜೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿತು ಎಂದು ಹೇಳುವವರೂ ಉಂಟು. ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿಸ್ಮಯಕರವಾದ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ದೈವತ್ವವನ್ನು ಆರೋಪಿಸಿ ಆರಾಧಿಸುವವರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರು ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಅವರು ಮಾಡುವ ಸರ್ಪಪೂಜೆ. ಹಾವು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ತೊಂದರೆಮಾಡುವ ಅನೇಕ ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಗಳನ್ನೂ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ ತಿಂದುಹಾಕುವುದರಿಂದ ನಮಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಕೊಂದುಹಾಕುವುದೆಂಬ ಭಯಕ್ಕೂ ಸರ್ಪವು ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಎಷ್ಟು ಸುಂದರವಾದ ಜಂತು ಈ ನಾಗಪ್ಪ! ಹಾಗೆಯೇ ಕ್ರಿಮಿಜಾತಿಯ ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿಯಾದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ! ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಓಡುತ್ತದೆ, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಈಜುತ್ತದೆ, ಆಗಸಕ್ಕೆ ಜಿಗಿಯುತ್ತದೆ. ಅದರ ವಿಷಯವಾದ ಕೃತಜ್ಞತೆ, ಭೀತಿ ಮತ್ತು ಅಚ್ಚರಿಗಳು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅದರ ಪೂಜೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಲಿಲ್ಲವೇ? ಹಾಗೆಯೇ ಸೂರ್ಯನ ವಿಷಯವೂ-” ಎಂದು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವವರೂ ಉಂಟು. ಆದರೆ ಇಷ್ಟೇ ಕಾರಣವಾದರೆ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ನಾವು ಆರಾಧಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾವು ಆರಾಧಿಸದಿದ್ದರೂ ಸೂರ್ಯನಿಂದ ನಮಗೆ ಉಪಯೋಗ ಆಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅವನು ಅದ್ಭುತ ವಸ್ತುವಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನ ಬಗೆಗೆ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಹಾಡಿ ಸಂತೋಷಪಡೋಣ. ಆದರೆ ಪೂಜೆಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾದರೂ ಏನು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉಳಿದೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಅನುಭವಗಮ್ಯವಾದ ಸತ್ಯದ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನೂ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಅವನ ಅವತಾರವಾಗಿರುವ ಬುದ್ಧಿಸೂರ್ಯನೂ ಕೊಡಬೇಕು.

ವಸ್ತುತಃ ಸೂರ್ಯನು ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯಾಗಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮಸೂರ್ಯನ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮವಾದ ಪ್ರತೀಕ, ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಮತ್ತು ಅಭಿಜ್ಞಾನವಾಗಿ ಆ ಪರಮಾತ್ಮಸೂರ್ಯನ ಉಪಾಸನೆಗೆ ಒಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠತಮವಾದ ಮಾಧ್ಯಮವೂ (Medium) ಆಗಿದ್ದಾನೆ- ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಂಡ ಮನೀಷಿಗಳಾದ ಸನಾತನ ಆರ್ಯಭಾರತೀಯ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಸೂರ್ಯಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಬಳಕೆಗೆ ತಂದರು. ಪರಮಾತ್ಮನು ಅಪ್ರತಿಮ. ಅವನಿಗೆ ಉಪಮಾನವಾದ ವಸ್ತು

ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವನನ್ನು ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ಹೋಲುತ್ತ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರತೀಕ, ಪ್ರತಿನಿಧಿ, ಅಭಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಮೆಯಾಗುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಇರುವಷ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಪರಮಾತ್ಮನಂತೆಯೇ ಮಹಾತೇಜೋನಿಧಿ, ಮಹಾತಮೋವಿದ್ವಂಸಕ, “ಮಹತೋ ಮಹೀಯಾನ್” ಆಗಿರುವವನು. ವ್ಯಾಪಕ. ಚೈತನ್ಯಕಾರಕ, ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿ ಲಯಕಾರಕ. ಅತಿದೂರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ವಿಕಾಸಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವವನು. ಮಹಾವ್ಯಾಪ್ತಾಧಿಪತಿ. ಜ್ಞಾನಾಕಾಶಗೋಚರ ನಾದ ಭಗವಂತನಂತೆ ಹೊರಗಿನ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ತೊಳತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವವನು, ಸರ್ವಸಮನಾಗಿರುವವನು, ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶನಾಗಿ ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಇತರರನ್ನು ಬೆಳಗಿಸುತ್ತಿರುವವನು. ಅವನ ಪ್ರಕಾಶದಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾಶಗಳೂ ಲೀನವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಉದಯ ಅಸ್ತಮಯ ಸಂಚಾರ ಯಾವುವೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅವೆಲ್ಲಾ ಇರುವಂತೆ ಜನರಿಗೆ ಗೋಚರಿಸುವವನು. ಎಲ್ಲರ ನಿಯಾಮಕ, ಕಾರಕ, ಮಾರಕ ಮತ್ತು ಪಾವಕ ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಆತನು ಪರಮಾತ್ಮನ ಅಪ್ರತಿಮವಾದ ಸ್ಮಾರಕಮೂರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಲು ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ, ಶಿವಲಿಂಗ, ಶ್ರೀಚಕ್ರ, ಯಂತ್ರ, ಪ್ರತಿಮೆಗಳು, ದ್ವಾರಗಳಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಸೂರ್ಯನು ಅವುಗಳಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ಮನುಷ್ಯಕೃತವಲ್ಲದ ಪವಿತ್ರತಮವಾದ ದ್ವಾರ. ಅಕ್ಷಯವಾದ ದ್ವಾರ. ಕಳ್ಳಕಾಕರು ಅಪಹರಿಸಲಾಗದ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಮೂರ್ತಿ. ಅವನ ತೇಜಸ್ಸು, ಅವನ ಗೋಳಕ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರುವ ಪುರುಷ-ಎಲ್ಲವೂ ನಮಗೆ ಮಾನ್ಯವೇ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಧ್ಯಾನದ ಲಕ್ಷ್ಯ ಅವನಲ್ಲಡಗಿರುವ ಪರಮಪುರುಷನೇ.

“ಆದಿತ್ಯನಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರುವ ಹಿರಣ್ಮಯನಾದ ಪುರುಷನನ್ನು ಉಪಾಸನೆಮಾಡಿರಿ. “ಯ ಏಷೋಽನ್ತರಾದಿತ್ಯೇ ಹಿರಣ್ಮಯಃ ಪುರುಷಃ” “ನಮ್ಮ ಅಂತರಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪರಮಪುರುಷನುಂಟೋ ಆದಿತ್ಯನಲ್ಲೂ ಅವನೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ. “ಸ ಯಶ್ಚಾಯಂ ಪುರುಷೇ. ಯಶ್ಚಾಸಾವಾದಿತ್ಯೇ. ಸ ಏಕಃ” “ಓ ಪೂಷನೇ”. ಏಕರ್ಷಿಯೇ. ಯಮನೇ, ಸೂರ್ಯನೇ, ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯನೇ, ನಿನ್ನ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಉಪಸಂಹಾರಮಾಡಿಕೋ.

ನಿನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣತಮವಾದ ಯಾವ ರೂಪವುಂಟೋ ಅದನ್ನು ನಾನು ನೋಡುವೆನು. “ಪೂಷಣ್ಣೇಕರ್ಷೇ ಯಮ ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯ, ವ್ಯೂಹರಶ್ಮಿನ್ ಸಮೂಹ | ಯತ್ತೇ ರೂಪಂ ಕಲ್ಯಾಣತಮಂ ತತ್ತೇ ಪಶ್ಯಾಮಿ!” ಇತ್ಯಾದಿ ಉಪನಿಷದ್ವಾಕ್ಯಗಳು ಆದಿತ್ಯನೆಂಬ ಪ್ರತಿಮೆಯೊಳಗಿರುವ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಉದ್‌ಘೋಷಣೆಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪೂಜಾವಿಷಯವಾಗಿರುವುದು ಹೀಲಿಯಂ ಅನಿಲದಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಗೋಳಕವಲ್ಲ. ಧ್ಯಾನಯೋಗದ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ಭೇದಿಸಿಕೊಂಡು ಒಳಗಿನ ಗರ್ಭಗೃಹದಲ್ಲಿ ತಾನೇತಾನಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಎಂಬ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ “ಸೂರ್ಯನ ಪೂಜೆಯು ಭೌತಿಕವಾದ ಪೂಜೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಅದ್ಭುತಗಳ ಪೂಜೆ” ಇತ್ಯಾದಿ ಮೇಲುನೋಟದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ ಬಂದ ವಾದಗಳು ಭಗ್ನವಾಗಿ ಮಹರ್ಷಿ ಹೃದಯದ ಪ್ರಕಾಶ ನಮಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 2:- ಪರಮಾತ್ಮನು ‘ಏಕಮೇವಾದ್ವಿತೀಯ’ ಎಂದು ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸೂರ್ಯನು ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ಒಬ್ಬನೇ ಆದಿತ್ಯ ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ವಿವಸ್ವಂತ, ಭಗ, ಅರ್ಯಮ, ಮುಂತಾದ ಹನ್ನೆರಡು ಮಂದಿ ಸೂರ್ಯರು ಉಂಟು-ಎಂಬ ಉಲ್ಲೇಖ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಬಂದಿತು. ಹನ್ನೆರಡು ಮಂದಿ ಪರಮಾತ್ಮರು ಇದ್ದಾರೆಯೇ?

ಉತ್ತರ:- ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಹನ್ನೆರಡು ಮಂದಿ ಆದಿತ್ಯರು ಇಲ್ಲ. ಒಬ್ಬನೇ ಆದಿತ್ಯನಿಗೆ ವರ್ಷದ ಹನ್ನೆರಡು ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದರಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಹೆಸರು. ಹಾಗೆಯೇ ಒಬ್ಬನೇ ಪರಮಾತ್ಮಸೂರ್ಯನಿಗೇ ಕೇಶವ, ನಾರಾಯಣ ಮುಂತಾದ ದ್ವಾದಶನಾಮಗಳು. ಲಲಾಟ, ಹೃದಯ ಮುಂತಾದ ಹನ್ನೆರಡು ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಾದಶಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಕೇಶವಾದಿ ನಾಮಧೇಯಗಳಿಂದ ಅವನು ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 3:- ಆದಿತ್ಯರು ಹನ್ನೆರಡು ಮಂದಿ-ಎಂದು ಪುರಾಣಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ತೈತ್ತಿರೀಯಾರಣ್ಯಕದಲ್ಲಿ ‘ಎಂಟು ಮಂದಿ ಸೂರ್ಯರು ಉಂಟು, ಎಂದು ಘೋಷಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಹೇಗೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗುತ್ತವೆ?

ಉತ್ತರ:- ಇದರ ಮರ್ಮವನ್ನು ಶ್ರೀಗುರುದೇವರು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎರಡು ಹೇಳಿಕೆಗಳೂ ಸರಿಯಾಗಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಹೇಳಿಕೆಯು ನಾವು ಹಿಂದೆ ನಿರೂಪಿಸಿರುವಂತೆ ದ್ವಾದಶಮಾಸಗಳಿಗೆ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿರುವಂತೆ ಒಬ್ಬನೇ ಆದಿತ್ಯನನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯದು ನಿಶ್ಚಲನೂ ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶನೂ ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿಯೂ ಆಗಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮಸೂರ್ಯನನ್ನೂ ಮತ್ತು ಆತನಿಂದ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಪಡೆದು ಆತನ ನಿಯಮದಂತೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಏಳು ಪ್ರಾಣಸೂರ್ಯರನ್ನೂ ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಶ್ರುತಿಗಳೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ.

“ಅರೋಗ, ಭ್ರಾಜ, ಪಟರ, ಪತಂಗ, ವಿಕ್ಷರ, ಜ್ಯೋತಿಷೀಮಾನ್ ಮತ್ತು ವಿಭಾಸ-ಎಂದಿವರು ಏಳು ಮಂದಿ ಸೂರ್ಯರು. ಪ್ರಾಣಗಳು, ಜೀವಗಳು, ಇಂದ್ರಿಯಜೀವಗಳು, ತಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಏಳು ರಂಧ್ರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಪ್ತಪ್ರಾಣಗಳು-ಇವುಗಳೇ ಆ ಸಪ್ತಸೂರ್ಯರೆಂದೂ ಆಚಾರ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಏಳು ಮಂದಿ ಸೂರ್ಯರೂ ಕಶ್ಯಪನೆಂಬ ಎಂಟನೆಯ ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಆ ಕಶ್ಯಪಸೂರ್ಯನು ಮಹಾಮೇರುವನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ, ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ‘ಕಶ್ಯಪ’ ಎಂಬ ಹೆಸರು “ಪಶ್ಯಕ” ಎಂಬುದರ ರೂಪಾಂತರವೇ ಆಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ‘ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮ’ ಎಂದೇ ಅರ್ಥ. ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿಯೇ ಆ ಕಶ್ಯಪ (ಪಶ್ಯಕ) ಸೂರ್ಯ, ಈ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ವಿಶ್ವಶಿಲ್ಪವು ಆ ಕಶ್ಯಪಸೂರ್ಯನದೇ ಆಗಿದೆ. ಸಪ್ತಸೂರ್ಯರೂ ಅವನಲ್ಲಿಯೇ ಅರ್ಪಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶ್ವದ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರುವ ಮಹಾಮೇರುವಿಗೆ ಹೋಗಲಾರದವರು ಕಶ್ಯಪ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ನೋಡಲಾರರು.” “ಅರೋಗೋ ಭ್ರಾಜಃ ಪಟರಃ ಪತಂಗಃ, ವಿಕ್ಷರೋ ಜ್ಯೋತಿಷೀಮಾನ್ ವಿಭಾಸಃ”!

ಪ್ರಾಣೋಜೀವಾನೀಂದ್ರಿಯಜೀವಾನಿ, ಸೂರ್ಯಾ ಇತ್ಯಾಚಾರ್ಯಾಃ, ಕಶ್ಯಪೋಽಷ್ಟಮಃ ಸ ಮಹಾಮೇರುಂ ನ ಜಹಾತಿ,..... ನ ಹಿ ಶೇಕುರಿವ ಮಹಾಮೇರುಂ ಗನ್ತುಂ. ಕಶ್ಯಪಃ ಪಶ್ಯಕೋ ಭವತಿ, ಯತ್ಸರ್ವಂ ಪರಿಪಶ್ಯತೀತಿ ಸೌಕ್ಷ್ಮಾತ್” “ತೇ ಅಸ್ಮೈ ಸರ್ವೇ ಕಶ್ಯಪಾತ್ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಭಂತೇ”!

ಯತ್ತೇ ಶಿಲ್ಪಂ ಕಶ್ಯಪ ರೋಚನಾವತ್, ಇಂದ್ರಿಯಾವತ್ಪುಷ್ಕಲಂ

ಚಿತ್ರಭಾನು | ಯಸ್ಮಿನ್ ಸೂರ್ಯಾ ಅರ್ಪಿತಾಸ್ತಪ್ತ ಸಾಕಂ.
ತಸ್ಮಿನ್ನಾಜಾನಮಧಿವಿಶ್ರಯೇಮಮಿತಿ”||

ಪ್ರಶ್ನೆ 4:- ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನು ಧ್ಯಾನ ಉಪಾಸನೆಗಳಿಗೆ ವಿಷಯನಾಗಿರಲಿ. ಆದರೆ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲವನ್ನು ಏಕೆ ಪೂಜೆಮಾಡಬೇಕು?

ಉತ್ತರ:- ಸೂರ್ಯಮಂಡಲವು ತ್ರಯೀ(ವೇದ)ವಿದ್ಯಾರೂಪವೇ ಆಗಿದೆ. “ಸೃಷ್ಟಾ ತ್ರಯ್ಯೇವ ವಿದ್ಯಾ ತಪತಿ”. ಆ ತ್ರಯೀಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನಾಗಿ ಅದರೊಳಗೆ ಅಡಗಿರುವ ಪರತತ್ತ್ವವೇ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣ. “ದೈಯಸ್ವದಾ ಸವಿತೃಮಂಡಲಮಧ್ಯವರ್ತೀ ನಾರಾಯಣಃ |”. ನಾರಾಯಣನ ಉಪಾಸನೆಗೆ ದ್ವಾರ- ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸೂರ್ಯನ ಮಂಡಲವೂ ನಮಗೆ ಪೂಜ್ಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಂಡಲಾಂತರ್ವರ್ತಿಯಾದ ವೇದಸಾರವಾದ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ. ಎಳನೀರು ಎಂಬ ಮಧುರವಾದ ದ್ರವವನ್ನು ಸವಿಯಲು ಬಯಸುವವರು ಆ ರಸವನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವ ಕರಟ ಮಟ್ಟೆಗಳ ಸಮುದಾಯವನ್ನೂ ‘ಎಳನೀರು’ ಎಂದು ಗೌರವಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಹಾಗೆಯೇ ಮಂಡಲಾಂತರ್ವರ್ತಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಕಾರಣದಿಂದ, ಅವನನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಅವನ ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ದಿವ್ಯಮಂದಿರವಾಗಿರುವ ಮಂಡಲವೂ ಪೂಜ್ಯವೇ ಆಗಿದೆ. “ಯನ್ಮಂಡಲಂ ಜ್ಞಾನಘನಂ ತ್ವಗಮ್ಯಂ”

ಪ್ರಶ್ನೆ 5:- ಸೂರ್ಯದೇವತೆಯ ರಥದ ಕುದುರೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಎಷ್ಟು?

ಉತ್ತರ:- ಸೂರ್ಯರಥಕ್ಕೆ ಏಳು ಕುದುರೆಗಳೆಂಬುದು ಇತಿಹಾಸ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನನನ್ನು “ಸಪ್ತಾಶ್ವ” “ಸಪ್ತಸಪ್ತಿ” ಎಂದು ಕರೆಯುವುದೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 6:- ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಸಂಚಾರವೇ ಇಲ್ಲ. ಭೂಮಿಯು ತಿರುಗುವುದರಿಂದ ಸೂರ್ಯನು ತಿರುಗುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಈಗ ತಿಳಿದಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅವನಿಗೆ ಸಂಚಾರದ ರಥವನ್ನಾಗಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ತಾತ್ವಿಕವಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಭೌತಿಕವಾದ ಒಂದು ರೂಪಕವೆಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬಹುದು. ಆ ರೂಪಕದ ಪ್ರಕಾರ ಸೂರ್ಯನ ಕುದುರೆಗಳು ಯಾವುವು?

ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಏನು? ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ವಿಭಜಿಸಿದಾಗ ಕಂಡುಬರುವ ಏಳು ವರ್ಣಗಳೇ ಆ ಏಳು ಕುದುರೆಗಳಿರಬಹುದೇ?

ಉತ್ತರ:- ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುವ ಸೂರ್ಯಾಶ್ವಗಳು ಭೌತಿಕ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯನು ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರತೀಕ; ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಹಿಂದೆಯೇ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವನ ಅಶ್ವಗಳೂ ಕೂಡ ಆ ಪರತತ್ತ್ವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತತ್ತ್ವಗಳೇ ಆಗಿವೆ.

ಉಪಪ್ರಶ್ನೆ :- ಹಾಗಾದರೆ ಆ ಏಳು ತತ್ತ್ವಗಳು ಯಾವುವು?

ಉತ್ತರ:- ಆತ್ಮನಿಗೆ ಅಧೀನವಾಗಿರುವ ಸಪ್ತಪ್ರಾಣಗಳೇ ಪರಮಾತ್ಮಸೂರ್ಯನ ಸಪ್ತಾಶ್ವಗಳು. ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಂಚಾರವುಂಟು. ಆದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಕಶ್ಯಪನೆಂಬ ಪರಮಾತ್ಮಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಚಲನೆಯಿಲ್ಲ. ಅವನು ಮಹಾಮೇರುವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯಕರಾದ ಪ್ರಾಣಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸಪ್ತಸೂರ್ಯರೆಂದೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸಪ್ತಾಶ್ವಗಳೆಂದೂ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ.

ಉಪಪ್ರಶ್ನೆ :- ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರವು ಹೇಳುವಂತೆ “ಪ್ರಾಣ” ಎಂಬುದು ಒಂದೇ ಶಕ್ತಿ. ಅದು ಜ್ಯೇಷ್ಠಪ್ರಾಣ ಅಥವಾ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆಯಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ:- ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಅಥವಾ ಶ್ರೇಷ್ಠಪ್ರಾಣವು ಒಂದೇ ಎಂಬುದು ನಿಜವೇ. ಆದರೆ ಅದರ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಎರಡು, ಐದು, ಏಳು ಅಥವಾ ಹತ್ತಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಿ ಪಂಚಪ್ರಾಣ, ಸಪ್ತಪ್ರಾಣ, ದಶಪ್ರಾಣ ಎಂದು ಅಧ್ಯಾತ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಪ್ರಾಣವು ಒಂದೇ ಎಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು ಅಥವಾ ಅದರ ವೃತ್ತಿಭೇದಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ಏಳು ಎಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ತತ್ತ್ವವನ್ನೇ ಶ್ರುತಿಯು, ಸೂರ್ಯದೇವನ ರಥವನ್ನು ಒಂದೇ ಅಶ್ವವೇ ಎಳೆಯುತ್ತದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಏಳು ಹೆಸರುಗಳು “ಏಕೋ ಅಶ್ವೋ ವಹತಿ ಸಪ್ತನಾಮಾ” ಎಂದು ಘೋಷಣೆಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 6:- ಮೇಲ್ಕಂಡ ವಿವರಣೆಯಂತೆ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ದೇವತೆಯೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ರಥಸಪ್ತಮೀ ಎಂಬ ಪರ್ವವು ಹೇಗೆ ದೇವತೆಯಾಗುತ್ತದೆ?

ಉತ್ತರ:- ರಥಸಪ್ತಮೀ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಕಾಲಾವಯವ. ಆ ಕಾಲಾವಯವದ ಅಧಿದೇವತೆಯನ್ನು ರಥಸಪ್ತಮೀದೇವತೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮೂರುಲೋಕಗಳ ತಾಯಿ ಈ ರಥಸಪ್ತಮಿ. ಆಕೆಯಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯಪ್ರದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. “ಜನನೀ ಸರ್ವಲೋಕಾನಾಂ ಸಪ್ತಮೀ ರಥಸಪ್ತಮೀ” “ಸಪ್ತಮೀಸಹಿತೋ ದೇವ ಗೃಹಾಣಾಘ್ನಂ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ” ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಈ ಮೊದಲೇ ಗಮನಿಸಿಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 7:- ಅಂದು ಎಕ್ಕದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ವ್ರತಾಂಗವಾದ ಸ್ನಾನದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು ?

ಉತ್ತರ:- ಅರ್ಕ (ಎಕ್ಕ) ಎಂಬುದು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಸಸ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ‘ಎಕ್ಕ’ “ಎರ್ಕಂ” “ಆಖ್” ಮುಂತಾದ ದೇಶಭಾಷಾ ಶಬ್ದಗಳು “ಅರ್ಕ” ಎಂಬ ಸೂರ್ಯವಾಚಕವಾದ ಶಬ್ದದ ವಿಕೃತರೂಪಗಳೇ ಆಗಿವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 8:- ಅರ್ಕ(ಸೂರ್ಯ)ನಿಗೂ ಅರ್ಕಪತ್ರಕ್ಕೂ ಶಾಬ್ದಿಕವಾಗಿ ಹೋಲಿಕೆ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಸೂರ್ಯದೇವತೆಗೂ ಆ ಎಕ್ಕದ ಎಲೆಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ ?

ಅರ್ಕಪತ್ರವು ಕಟು, ಉಷ್ಣಕಾರಿ, ವಾತ-ಶೋಫ-ವ್ರಣ-ಕುಷ್ಠ-ಕ್ರಮಿನಾಶಕ, ಕಫದೋಷನಿವಾರಕ, ಉದರರೋಗನಿವಾರಕ ಎಂದು ಆಯುರ್ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸೂರ್ಯದೇವತೆಗೂ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಗುಣಶಾಲಿಯಾದ ಅರ್ಕಪತ್ರಕ್ಕೂ ಏಕೆ ಗಂಟುಹಾಕಬೇಕು ?

ಉತ್ತರ:- ನಾವು ಗಂಟು ಹಾಕುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪ್ರಕೃತಿಸಹಜವಾಗಿರುವ ಗಂಟನ್ನು ನಾವು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ ಅಷ್ಟೇ. ಅದರ ಸ್ಪರ್ಶವು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ರಸವನ್ನು ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯದೇವತೆಯು ನಮ್ಮ ದೇಹದಲ್ಲಿರುವ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ವಿಕಾಸಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಪ್ರಿಯ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಅರ್ಕಪತ್ರವು ಪವಿತ್ರವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಸಾಮಗರು ಉಪಾಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಅರ್ಕಪತ್ರದಮೇಲೆ ಋಷಿಗಳನ್ನು ಆವಾಹನಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 9:- ಎಲಚೀಮರದ ಎಲೆಯನ್ನು ಅಂದು ವ್ರತಾಂಗವಾದ ಸ್ನಾನದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು ?

ಉತ್ತರ:- ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಆಯುರ್ವೇದದಂತೆ ಶರೀರದ ಚರ್ಮರೋಗಗಳ ನಾಶ, ಜ್ವರದಾಹನಾಶ ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ಆಧಿದೈವಿಕ ಪೀಡೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯೂ ಇದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 10:- ಅಂದು ಆ ಅರ್ಕಪತ್ರ ಮತ್ತು ಬದರೀಪತ್ರ (ಎಲಚಿಯಎಲೆ) ಗಳನ್ನು ಏಳು ಎಂಬ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಏಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು ?

ಉತ್ತರ:- ಈ ಏಳು ಎಂಬುದು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಒಂದು ರಹಸ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಹಿಂದೆಯೇ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇವೆ. ತಿಥಿಯು ಏಳನೆಯದು (ಸಪ್ತಮೀ), ಅರ್ಪಿಸುವ ಪತ್ರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಏಳು, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಗಳು ಏಳು, ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವ ನೈವೇದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಏಳು. ಸೂರ್ಯನ ಅಶ್ವಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಏಳು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 11:- ಈ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ರಥೋತ್ಸವವನ್ನು ಏಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು. ?

ಉತ್ತರ:- ಉತ್ತರಾಯಣಪುಣ್ಯಕಾಲದ ಬಗೆಗೆ ಬರೆದಿರುವ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಅಂಶತಃ ಕೊಟ್ಟಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ದಕ್ಷಿಣಾಯನ ಅಥವಾ ಪಿತೃಯಾನದ ಅಂದರೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ. ಉತ್ತರಾಯಣ ಅಥವಾ ನಿವೃತ್ತಿ (ದೇವಯಾನ) ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದರೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು. ಅದಕ್ಕೆ ಪೋಷಕವಾಗಿರುವ ಕಾಲವಿಶೇಷವು ಇಡೀ ಉತ್ತರಾಯಣದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉತ್ತರಾಯಣದ ಪುಣ್ಯಕಾಲಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಾಯಣದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಬರುವ ರಥಸಪ್ತಮೀಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಬರುವುದರಿಂದ ಅಂದು ನಾವು ಉತ್ತರಾಯಣ (ಬ್ರಹ್ಮಮಾರ್ಗ) ರಥವನ್ನು ಎಳೆಯಬೇಕು. ರಥಸಪ್ತಮಿಯ ಪರ್ವಕಾಲವಾದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ ಮತ್ತು ಹಗಲು ಇವುಗಳು ದೇವಯಾನ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೋರಥಗಳನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಸುಕೃತಿಗಳು ಪರಮಾತ್ಮನ ಮನೋರಥವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಸಂತೋಷ ಸಹಕಾರಗಳಿಂದ ಎಳೆಯಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ರಥಸಪ್ತಮಿಯಂದು ದೇವಾಲಯದ ರಥೋತ್ಸವಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತವೆ. ಅದು

ಸಂಸಾರಿಯಾದ ಜೀವನರಥೋತ್ಸವವಲ್ಲ. ಚೇತನಗಳಿಗೂ ಚೈತನ್ಯವಾಗಿರುವ (“ನಿತ್ಯೋನಿತ್ಯಾನಾಂ ಚೇತನಶ್ಚೇತನಾನಾಂ”) ಪರಮಾತ್ಮನ ಮನೋರಥದ ಉತ್ಸವ. ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಸುಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಮಾರ್ಗದ ಪರಮಪಾರವು ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. “ಸೋಽದ್ವನಃ ಪಾರಮಾಪ್ನೋತಿ ತದ್ವಿಷ್ಣೋಃ ಪರಮಂ ಪದಂ” ಆದರೆ ಆ ರಥವನ್ನೆಳೆಯುವುದು ಕೇವಲ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಅಥವಾ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗದೆ ತತ್ತ್ವಭಾವಭಕ್ತಿಪೂರಿತವಾದ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದ್ದು ಸಂಸ್ಕಾರಪ್ರದವಾಗಿರಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 12:- ಅಂದು ಎಳ್ಳುಬೀರುವುದರ ಉದ್ದೇಶವೇನು?

ಉತ್ತರ:- ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿಪರ್ವದ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ವಿವರಿಸಿಯಾಗಿದೆ. ಎಳ್ಳು ಪೀಡಾಪರಿಹಾರಕ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಕರದ್ರವ್ಯ ಎಂದು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 13:- ರಥಸಪ್ತಮಿಯಂದು ಸ್ನಾನಮಾಡುವ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಕಬ್ಬಿನ ಜಲ್ಲೆಯಿಂದ ಏಕೆ ಚಾಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು? ಇತರರ ಸ್ಪರ್ಶವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಆ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಚಾಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ವಿಧಿಸಲು ಕಾರಣವೇನು?

ಉತ್ತರ:- ಈ ತೀರ್ಥವು ಅಮೃತಶೀತಲವಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ರಸರೂಪವಾದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿದೆ. “ಏಷ ಬ್ರಹ್ಮ ಪ್ರವಿಷ್ಟೋಽಸ್ಮಿ ಗ್ರೀಷ್ಮೇ ಶೀತಮಿವ ಹೃದಂ” ಬೇಸಗೆಯಲ್ಲಿ ಶೀತಲವಾದ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವಂತೆ ಈ ನಾನು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಅವಗಾಹನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಕ್ಯೋಕ್ತವಾದ ಹೋಲಿಕೆಯು ಈ ಸತ್ಯವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ಅದು ಬೇರೆ ಯಾವ ವಿಕಾರಕ್ಕೂ ಒಳಪಡದೇ ಇರುವ “ಸದೇವ ಸೋಮೈದಮಗ್ರ ಆಸೀತ್” ಎಂದು ಶ್ರುತಿಯು ಘೋಷಣೆಮಾಡಿರುವಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಸನಾತನವಾದ ಏಕಮೇವಾದ್ವಿತೀಯ ವಸ್ತುವೇ ಆಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ ಮನೋರೂಪವಾದ ಇಕ್ಷುದಂಡದಿಂದ (ಕಬ್ಬಿನ ಜಲ್ಲೆಯಿಂದ) ಮೊದಲಿಗೇ ಚಾಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಕೊಡುವ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ, ಆ ಕಬ್ಬಿನ ಜಲ್ಲೆಯ ಚಾಲನೆ.

ಗಿಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಬ್ಬಿನ ಜಲ್ಲೆಯು ಜೀವನದ ಪರ್ವಗಳನ್ನು

ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಪರ್ವಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ನಮ್ಮ ಪೃಷ್ಠವಂಶ (ಬೆನ್ನುಮೂಳೆ)ವನ್ನೂ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ತತ್ತ್ವವನ್ನೂ ಶ್ರೀಗುರುದೇವರು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದರು.

ಜೀವನದಂಡದ ಪ್ರತಿಪರ್ವದಲ್ಲೂ, ಬೆನ್ನುಮೂಳೆಯ ಪ್ರತಿಪರ್ವದ ತತ್ತ್ವದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲೂ ಯೋಗಿಯು ಅವಗಾಹನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅದರ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಅನುಕರಣೆಯನ್ನು ಇತರರೂ ಅವನೊಡನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 14:- ರಥಸಪ್ತಮಿಯ ಪುಣ್ಯಸ್ನಾನಮಾಡುವಾಗ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಸ್ನಾನಮಾಡುವ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವೇನು?

ಉತ್ತರ:- ದೀಪವು ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರತಿನಿಧಿ. ಮಂಗಲತಮವಾದ ಒಂದು ದ್ರವ್ಯ. ಶ್ರೇಷ್ಠತಮವಾದ ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯವೂ ಆಗಿದೆ. ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರತಿನಿಧಿರೂಪನೂ, ತೇಜೋರಾಶಿಯೂ, ಮಂಗಲಸ್ವರೂಪನೂ, ಅತ್ಯಂತ ಪೂಜ್ಯನೂ ಆಗಿರುವ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನ ಪೂಜಾರ್ಥವಾಗಿ ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ತಲೆಯ ಸಹಸ್ರಾರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಉಚಿತವಾಗಿದೆ. ತಲೆಯು ಶರೀರವೆಂಬ ವೃಕ್ಷದ ಮೂಲಸ್ಥಾನ. ಸರ್ವಶಕ್ತಿಗಳ ಸಂಗಮಸ್ಥಾನ. ನಾರಾಯಣಸ್ಥಾನ, ಸದಾಶಿವಸ್ಥಾನ ಅದು. ಪೂಜೆಯ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಸ್ಥಾನವೂ ಆಗಿರುವ ಆ ಉತ್ತಮಾಂಗದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಇರಿಸಿ ಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಇಲ್ಲ.

ಉಪಪ್ರಶ್ನೆ:- ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತ ಆ ಪೂಜಾದೀಪವನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿಬಿಡಬೇಕು?

ಉತ್ತರ:- ತೀರ್ಥರೂಪವಾದ ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ಅವಗಾಹನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯದೇವನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವೂ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದೆ. ಅದು ಸೂರ್ಯನ ಮತ್ತೊಂದು ರೂಪವಾದ ವರುಣದೇವತೆಯ ರಸರೂಪವೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ ದೀಪವನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೇಲಿಬಿಡುವುದು ಉಚಿತವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 16:- ಹಾಗೆ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಬತ್ತಿಗೆ ಕುಸುಂಭದ ರಸವನ್ನು ಏಕೆ ಹಚ್ಚಿರಬೇಕು ?

ಉತ್ತರ:- ಕುಸುಂಭ (ಅಥವಾ ಮಹಾರಜನ)ದ ರಸದ ಬಣ್ಣವು ಸೂರ್ಯದೇವತೆಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದು. ಸೂರ್ಯದೇವರು ಕೆಂಪು ದಾಸವಾಳದಂತೆ ಹೊಳೆಯುವವನು. “ಜಪಾಕುಸುಮಸಂಕಾಶಂ ಕಾಶ್ಯಪೇಯಂ ಮಹಾದ್ಯುತಿಂ”. ಚಂದನಗಳಲ್ಲಿ ರಕ್ತಚಂದನ (ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದ ಚಂದನ) ಆತನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದು. ಆತನ ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯಗಳಾದ ಎಳ್ಳು, ಬೆಲ್ಲದ ಹಿಟ್ಟು, ಕಾಂಚನಪ್ರತಿಮೆ, ಕರ್ಣಾಭರಣ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಡುವ ವಸ್ತ್ರದ ಬಣ್ಣವೂ ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದ್ದಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 17:- ರಥಸಪ್ತಮಿಯಂದು ಭಗವಂತನ ಸೂರ್ಯ ಮಂಡಲೋತ್ಸವವು ಏಕೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ?

ಉತ್ತರ:- ಅಂದಿನ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯನು ಅಧಿದೇವತೆ ಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ಸೂರ್ಯದೇವನ ಪೂಜೋತ್ಸವವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಉಪಾಸ್ಯವಾಗಿರುವ ಭಗವಂತನು ಸೂರ್ಯ ಮಂಡಲಾಂತರ್ವರ್ತಿ ಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದ ಪ್ರಭಾವಲಯದ ವಿಗ್ರಹಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವ ಭಗವನ್ಮೂರ್ತಿಯ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಆ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಸ್ನಾನವಾದೊಡನೆಯೇ ಸೂರ್ಯೋದಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದರ್ಶನಮಾಡಿ ಸೇವಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿದೆ.

‘ಧೈಯಸ್ಸದಾ ಸವಿತೃಮಂಡಲ ಮಧ್ಯವರ್ತಿ,

ನಾರಾಯಣಸ್ಸರಸಿಜಾಸನಸನ್ನಿವಿಷ್ಟಃ |

ಅರ್ಕಮಂಡಲಮಧ್ಯಸ್ಥಂ ಸೂರ್ಯಕೋಟಸಮಪ್ರಭಂ |

ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಸೇವ್ಯಪಾದಾಬ್ಜಮ್ ನೌಮಿ ಬ್ರಹ್ಮ ರಮಾಸಖಮ್ ||

ಸೂರ್ಯನು ಪರಮಾತ್ಮಸ್ವರೂಪಿ, ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ನಿವಾಸಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಯೋಗದ ಮಹಾದ್ವಾರವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಸೂರ್ಯಮಂಡಲವನ್ನು ಭೇದಿಸಿಕೊಂಡೇ ಯೋಗಿಗಳು ಪರಬ್ರಹ್ಮಪುರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸುತ್ತಾರೆ.

ದ್ವಾವಿಮೌ ಪುರುಷೌ ಲೋಕೇ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲಭೇದಿನೌ |

ಪರಿವ್ರಾಡ್ ಯೋಗಯುಕ್ತಶ್ಚ ರಣೇ ಚಾಭಿಮುಖೋ ಹತಃ”||

ಹೀಗೆ ನಾನಾದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮಸೂರ್ಯನ ಧರ್ಮಗಳಿಂದ

ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವ ಸೂರ್ಯ ದೇವನ ಮಂಡಲವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನನ್ನಿರಿಸಿ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಅಂದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ನಾನಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಸೂರ್ಯಪೂಜೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸೂರ್ಯದೇವರ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವಾಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ “ಗಾಯತ್ರೈರ್ಕಾರ್ಗ್ನಿ, ಗೋಚರಃ ಶಂಭುಃ” (ಗಾಯತ್ರಿ, ಸೂರ್ಯ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿ-ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುವವನು ಶಂಭುವು) ಎಂಬಂತೆ ದೇವೀಸಹಿತನಾದ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

* * * * *